

Cijena dionica na zagrebačkoj burzi ponovno raste. Svi su sretni jer će ponovno zaraditi na dionicama. Svi su ponovno puni optimizma kao što je i vrijeme za ovo doba godine. Problemi koji su investitore opsjedali odjednom su „kirurškim“ zahvatom odstranjeni. Kirurg se zove Željko Rohatinski. Pacijent se osjeća dobro i mogao bi, ako dade Bog, kroz nekoliko dana na kućnu njegu.

Izjava ministra financija gospodina Šukera kako je bankarski sustav stabilan usprkos nezadovoljstvu nekih je uvjerljiva izjava posebice nakon Prijedloga da se poveća osigurana svota građana u poslovnim bankama od statinjak na 400.000 kuna.

Izjava guvernera centralne banke kako neće izravno intervenirati na tržištu kapitala već samo smanjiti graničnu obveznu rezervu u iznosu od gotovo 3,5 milijardi kuna, silno je povećalo likvidnost poslovnih banaka koje su, po prirodi stvari, ta sredstva ovako ili onako plasirale što je dijelom završilo i na tržištu kapitala.

Treći razlog za smirivanje tržišta kapitala dolazi iz okruženja. Vlade najrazvijenijih zemalja jasno su rekle - stečaja banaka neće biti. Usput rečeno valjalo bi se prisjetiti kako su svojevremeno domaće banke bez bilo kakvih analiza završavale u stečaju. Drugim riječima, neoliberalizam i slobodni protok rada, kapitala, roba, itd., ne važi kada se radi o razvijenim zemljama. Iako nije sigurno da je ovom financijskom krizom neoliberalizam mrtav, ostaje utisak da je dobio snažan udarac od kojeg će se teško oporaviati.

Dok je neoliberalizam donosio korist razvijenim zemljama bio je dogma o kojoj se nije moglo raspravljati. Danas, u drugim uvjetima, čak ga se odriče i MMF koji je bio njegov glavni egzekutor.

Iako se stanje na tržištu kapitala popravlja, valja reći da su razvijene zemlje svjesne da je tok tek šminka i da odnos realne i simbol ekonomije nije primjeren stanju gospodarstva kojeg bi mogli nazvati dobrim. Razvijene zemlje, posebice one u Europskoj uniji, smatraju da nije dopustivo dozvoliti financijskim „igračima“ njihovu igru već da ju je potrebno kontrolirati. U tome su svi eksplicitni pa čak i Velika Britanija.

Cijela priča se svodi da disproporcije realne ekonomije koje su ostvarivale daleko manje stope rasta od financijske ekonomije, s jedne strane, i, s druge strane, na polarizaciju zemalja sa korničnim deficitom, kao što su to SAD, i suficitom. kao što je to Kina. Prvi su trošili, a drugi su financirali tu potrošnju. I jedni i drugi boje se krize „kao Vrag tamjana“ jer prvima vrijednost kapitala se srozava i postoji opravdana bojazan da ih „za male novce“ kupe drugi, a drugi se boje jer postoji opravdana mogućnost intervencionizma koji će smanjiti izvoz tih zemalja i tako usporiti njihov privredni razvoj.

I jedni i drugi su se lako sporazumili da valja rješiti problem financijske krize, bar u prvom koraku. Jasno je da male i nevažne zemlje sa zebnjom moraju pratiti ponašanje velikih kako ih neki nesmotreni potez, kao na primjer smanjenje kreditnog boniteta, velikih ne bi doveo u bezizlaznu situaciju.

Željko Rohatinski spasio Burzu

Autor Guste Santini

Utorak, 14 Listopad 2008 21:41

Prema tome, smirivanja financijskog tržišta je bitno ali nije dostatno da bi kriza bila riješena. Valja rješavati uzroke a oni se nalaze u realnoj ekonomiji koja će, htjeli nehtjeli, još dugo vremena plaćati cijenu financijske krize.